

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA
NA LATA 2016 – 2019**
za okres 2016 r. - 2018 r.

DĄBROWA GÓRNICZA, sierpień 2018

Obowiązek opracowania i wdrożenia programów opieki nad zabytkami wynika z art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2017 r., poz. 2187 z późn. zm.).

Celem programów opieki nad zabytkami - zatwierdzanych przez samorządy wojewódzkie, powiatowe i gminne jest:

- 1) włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
- 2) uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- 3) zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- 4) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- 5) podejmowanie zadań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- 6) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem zabytków
- 7) podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

W świetle powyższych wytycznych, opracowano dokument, przedmiotem którego jest ochrona dziedzictwa kulturowego znajdującego się w granicach administracyjnych Gminy Dąbrowa Górnicza.

Po uzyskaniu pozytywnej opinii Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Rada Miejska w Dąbrowie Górniczej Uchwałą nr XVII/380/2016 z dnia 18 maja 2016 roku przyjęła „Gminny program opieki nad zabytkami na lata 2016-2019”. Program został ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego z dnia 8 czerwca 2016 roku, poz. 3181.

Realizując obowiązek wynikający z art. 87 ust. 5 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Prezydent Miasta Dąbrowy Górniczej przedstawia sprawozdanie z realizacji programu za okres 23.06.2016 (wejście w życie Programu) – 30.04.2018. W sprawozdaniu ujęto działania podejmowane w celu ochrony dziedzictwa kulturowego, wynikające z przyjętych w Programie (w rozdziale 8) głównych kierunków i zadań w ramach dwóch priorytetów:

PRIORYTET I: Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego miasta, jako element rozwoju gospodarczo - społecznego miasta.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Podjęcie działań mających na celu podniesienie atrakcyjności krajobrazu kulturowego miasta na potrzeby edukacyjne, społeczne i turystyczne.
- Zintegrowana ochrona dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego.
- Rozszerzenie zasobów prawnych form ochrony zabytków miasta Dąbrowa Górnicza.
- Zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania.
- Podejmowanie działań umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

PRIORYTET II: Promocja dziedzictwa kulturowego i edukacja służąca budowaniu tożsamości kulturowej mieszkańców miasta Dąbrowa Górnicza.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Popularyzowanie wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym miasta.

Kierunki działań Gminnego programu opieki nad zabytkami są realizowane poprzez wspólne działania władz samorządowych, właścicieli oraz zarządców obiektów, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń.

W imieniu Gminy Dąbrowa Górnicza zadania są prowadzone przez wydziały Urzędu Miejskiego w ramach zadań własnych, instytucje kultury jak Pałac Kultury Zagłębia, Muzeum Miejskie „Szttygarka” oraz placówki oświatowe.

Poniżej przedstawiono podjęte działania w ramach realizacji Programu Opieki nad Zabytkami mające na celu ochronę dziedzictwa kulturowego Dąbrowy Górniczej dla założonych celów:

Tabela nr 7. Kierunki i zadania w ramach Priorytetu nr I.

PRIORYTET I: Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego miasta, jako element rozwoju gospodarczo - społecznego miasta.				
KIERUNKI DZIAŁAŃ	ZADANIA	PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	SPOSÓB WERYFIKACJI	REALIZACJA OKRES OD DNIA 18.05.2016 - 04.2018
Podjęcie działań mających na celu podniesienie atrakcyjności krajobrazu kulturowego miasta na potrzeby edukacyjne, społeczne i turystyczne.	Współpraca oraz wspieranie działań instytucji oraz organizacji turystycznych w zakresie ustalenia potrzeb rozwoju bazy turystycznej i propagowania walorów gminy oraz rozwinięcia informacji turystycznej w miejscach najliczniej uczęszczanych przez turystów.	WKS	Ilość podjętych wspólnych działań, inwestycji, ilość turystów odwiedzających poszczególne obiekty/ atrakcje	<p>Pałac Kultury Zagłębia realizuje następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stała współpraca m. in. z oddziałami PTTK, które chętnie polecają zwiedzanie PKZ swoim członkom - Liczne grupy zorganizowane: stowarzyszenia, szkoły, przedszkola, średnio 20-25 grup rocznie , po około 30 osób każda - Festiwal Nauki WSB – w ramach współpracy w 2018 roku zorganizowano pokaz techniki scenicznej i zaplecza sceny „Backstage – odkrywamy tajemnice” – 4 grupy po 20 osób <p>Ilość turystów odwiedzających Eurocamping:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rok 2016 od 22.06.2016 – 2262 osoby - rok 2017 – 4568 osób - rok 2018 do 30.04.2018 – 879 osób
	Opracowanie zasad dotyczących umieszczania szyldów i reklam na obiektach zabytkowych.	WUA	Ilość opracowanych zasad, dokumentów	Zasady w utworzonych planach miejscowych: Uchwała Nr XXXIV/729/2017 Rady Miejskiej W Dąbrowie Górniczej z dnia 13 grudnia 2017 r. w sprawie "Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Dąbrowa Górnicza dla terenów położonych w rejonie ulic: Aleja Zagłębia Dąbrowskiego - Poniatowskiego - Al. J. Piłsudskiego - Wybickiego, z wyłączeniem obszaru w rejonie ulic Piecucha i Parkowej" – par.10 ust.3 pkt 4
	Oznaczenie obiektów zabytkowych w terenie.	WP	Ilość oznakowanych obiektów	-
Zintegrowana ochrona dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego.	Promowanie istniejących wartości krajobrazowych miasta oraz atrakcyjnych przestrzeni widokowych, w tym ochrona historycznego tła krajobrazowego.	WKS	Ilość działań promujących	<p>Muzeum „Szttygarka” realizuje działania w zakresie prowadzenia lekcji muzealnych dotyczących m.in. przeszłości geologicznej Zagłębia Dąbrowskiego, walorów turystyczno-przyrodniczych miasta, górnictwa, etnografii lokalnej itp.:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wycieczki – 7458 uczestników Zajęcia dydaktyczne – 1107 uczestników Historyczne gry fabularne – 81 uczestników Historyczne gry edukacyjne – 95 uczestników <p>Pałac Kultury Zagłębia podjął następujące działania promujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wystawa Fokus na Dąbrowę - wystawa Migawka ze stulecia

				- Pałacowo Przemysłowy Plener Artystyczny w ramach „Fabrycznej soboty z dąbrowskimi Instytucjami Kultury” oraz wystawy poplenerowe - Konkurs i wystawa pokonkursowa wystawy „Kapliczki i krzyże przydrożne Dąbrowy Górniczej”
	Zwiększenie uwagi na prawidłowość treści dotyczących ochrony i opieki nad zabytkami przy opracowywaniu nowych dokumentów gminnych o charakterze strategicznym (planów miejscowych, strategii, programów).	Wydział opracowujący dany dokument	Ilość zweryfikowanych dokumentów	WUA: Uchwała Nr XXXIV/729/2017 Rady Miejskiej W Dąbrowie Górniczej z dnia 13 grudnia 2017 r. w sprawie "Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Dąbrowa Górnicza dla terenów położonych w rejonie ulic: Aleja Zagłębia Dąbrowskiego - Poniatowskiego - Al. J. Piłsudskiego - Wybickiego, z wyłączeniem obszaru w rejonie ulic Piecucha i Parkowej" – par.10: <i>zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków</i>
Rozszerzenie zasobów prawnych form ochrony zabytków miasta Dąbrowa Górnicza.	Bieżąca aktualizacja i weryfikacja obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków.	WUA	Ilość przeprowadzonych aktualizacji GEZ, ilość obiektów wyłączonych z GEZ	Jedna aktualizacja GEZ: Zarządzenie nr 2105.2017 Prezydenta Miasta Dąbrowy Górniczej z dnia 06.11.2017r. w sprawie: zmiany Zarządzenia Nr 2108.2014 Prezydenta Miasta Dąbrowy Górniczej z dnia 03.02.2014r. w sprawie prowadzenia Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta Dąbrowa Górnicza – dot. wykreślenia z Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta Dąbrowa Górnicza obiektu nr 185 – willi usytuowanej przy ul. Uthkego 18 w Dąbrowie Górniczej Dalsza aktualizacja GEZ – w opracowaniu
	Uzupełnienie gminnej ewidencji zabytków o karty zabytkowych parków i cmentarzy.	WUA	Ilość opracowanych kart GEZ	W opracowaniu
	Inwentaryzacja zabytkowych obiektów małej architektury (np. kapliczek) z udziałem studentów Wydz. Architektury lub uczniów Liceum Plastycznego w Dąbrowie Górniczej.	WUA	Ilość zinwentaryzowanych obiektów	Nie opracowano inwentaryzacji.
	Stworzenie mapy zabytków dostępnej na portalu MSIP	WUA WGK	Czy stworzono mapę	Nie stworzono mapy.
	Kontynuowanie działań związanych ze zbieraniem informacji od właścicieli obiektów wpisanych do rejestru zabytków, dotyczących przeprowadzonych remontów.	WUA	Ilość zebranych informacji	Pozwolenia na budowę dot. remontów obiektów wpisanych do rejestru zabytków: 1. Dec. Nr 86/2018 z dnia 13.02.2018r. dot. Remontu wraz z pracami konserwatorskimi kaplicy oraz muru okalającego przy ul. Modrzewiowej 3, obręb Trzebiesławice w Dąbrowie Górniczej 2. Dec. Nr 194/2018 z dnia 28.03.2018r. dot. Wymiany stolarki okiennej w części dawnego kościoła św. Aleksandra, obecnie kaplicy MB Częstochowskiej w bazylice p.w. NMP Anielskiej, ul. Królowej Jadwigi 17 w Dąbrowie Górniczej 3. Dec. Nr 163/2018 z dnia 15.03.2018 dot. remontu elewacji kościoła pw. Św. Antoniego z Padwy, ul. Kościelna 20 w Dąbrowie Górniczej

	W ramach posiadanych środków finansowych opracowanie katalogu typów zabudowy regionalnej, a także detali architektonicznych. W pierwszym etapie rozeznanie tematu, zebranie materiałów wyjściowych.	WUA	Wysokość kosztów opracowania, czy miasto posiada wystarczające środki, jakie są niezbędne materiały	Zbieranie materiałów wyjściowych dot. typów zabudowy regionalnej i detali architektonicznych w posiadanych opracowaniach konserwatorskich.
Zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania.	<p>Utrzymanie obiektów zabytkowych we właściwym stanie technicznym i estetycznym oraz prowadzenie prac remontowo - konserwatorskich przy obiektach zabytkowych, stanowiących własność miasta.</p> <p>Planowane działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Fabryka pełna życia - rewitalizacja śródmieścia Dąbrowy Górniczej” zadanie inwestycyjne, które obejmuje teren po byłych Dąbrowskich Zakładach „DEFUM”. 2. Przebudowa i termomodernizacja IV Pawilonu ZSZ „Szttygarka” wraz z zagospodarowaniem terenu. 3. Opracowanie dokumentacji projektowej dla zadania pn. „Zagłębiowski Park Linearny - rewitalizacja obszaru funkcjonalnego doliny rzek Przemszy i Brynicy”. 	WIM WKM PPM	Ilość przeprowadzonych prac remontowych, konserwatorskich	<p>WIM: Ad. 1: Fabryka pełna życia: Trwa realizacja prac związanych z uporządkowaniem, ogrodeniem i oświetleniem terenu, celem udostępnienia mieszkańcom. W kwietniu 2018r. wykonano nawierzchnię asfaltobetonową na ciągach komunikacyjnych. Została opracowana dokumentacja projektowa na przebudowę, nadbudowę oraz zmianę sposobu użytkowania budynku byłego warsztatu elektrycznego na budynek wystawowy, pozwolenie na budowę uzyskano 08.12.2017r., wszczęto postępowanie przetargowe w celu wyłonienia wykonawcy robót budowlanych.</p> <p>Ad. 2: W ramach zadania inwestycyjnego pn.: „Nowe życie Szttygarki – rewitalizacja obiektów wraz z zagospodarowaniem terenu na potrzeby Regionalnego Centrum Edukacyjno Kulturalnego” uzyskano decyzję o pozwoleniu na rozbiórkę segmentu „A” Pawilonu IV ZSZ Szttygarka wraz z pracami zabezpieczającymi segment „B” Pawilonu, z dnia 08.06.2018r. Następnie zostanie ogłoszony przetarg na wyłonienie wykonawcy robót budowlanych.</p> <p>Ad. 3: Zagłębiowski Park Linearny: Dokumentacja projektowa została opracowana pod kątem bioróżnorodności oraz możliwości dofinansowania zadania. W ramach Kontraktu Terytorialnego dla województwa śląskiego w ramach RPO 2014-2020, przyznano środki w kwocie 15.300.000,00 mln zł . Planowane lata realizacji 2016-2018. W dniu 05.03.2018r. została podpisana umowa na wykonanie robót budowlanych, z terminem realizacji do 19.09.2018r.</p> <p>Zakres robót obejmuje :</p> <p>Na terenie Parku Zielona:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. remont placu głównego oraz alejek i ścieżek parkowych (całość o funkcji edukacyjnej) z zachowaniem istniejącego układu przestrzennego z niezbędnymi korektami przebiegów w celu zachowania istniejącego drzewostanu (częściowo rosnącego w istniejących ciągach pieszych), z rozbiórką istniejących

				<p>nawierzchni asfaltowych i zastosowaniem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nawierzchni z ciętych i płomieniowanych płyt granitowych 70x70cm w kolorze jasnoszarym na placu głównym, – nawierzchni z kostki granitowej na alejkach biegnących od strony ul. Letniej, – nawierzchni z kostki granitowej na placach o formie okręgu, – nawierzchni mineralnych, w tym mineralno - poliuretanowych wodoprzepuszczalnych w kolorze jasnoszarym na pozostałych alejkach, <ol style="list-style-type: none"> 2. przebudowę istniejącej fontanny z wykonaniem nowej, wypłyconej niecki z zachowaniem dotychczasowego kształtu fontanny w rzucie oraz zabudową nowej technologii, budowę wodotrysku oraz wspólnej dla obu fontann komory technologicznej ze zbiornikiem buforowym, 3. remont kręgu tanecznego z zachowaniem formy obiektu, 4. budowę pomostu widokowego służącego obserwacji przyrody na stawie parkowym o długości poniżej 25m, którego wysokość liczona od korony pomostu do dna zbiornika nie przekracza 2,5m, 5. budowę placu zabaw o charakterze edukacyjnym w miejscu istniejącego, 6. montaż obiektów małej architektury, w tym: trejaży, murków, ławek, koszy na śmieci, stojaków rowerowych, 7. oczyszczenie dna i faszynowanie brzegów stawu parkowego oraz rowu (doprowadzalnika) zasilającego staw w wodę, 8. budowę dwóch systemowych, półautomatycznych toalet publicznych, 9. remont i częściową przebudowę istniejących czterech kładek rowerowo – pieszych, 10. remont urządzeń wodnych zapewniających dopływ i odprowadzenie wód ze stawu parkowego, 11. przebudowę istniejącego oświetlenia terenu parku, 12. budowę przyłączy oraz instalacji zewnętrznych wodno – kanalizacyjnych oraz elektrycznych do obiektów usytuowanych w parku, 13. budowę przyłącza internetu szerokopasmowego oraz monitoringu wizyjnego,
--	--	--	--	--

				<p>14. nasadzenia zieleni urządzonej z uwzględnieniem funkcji edukacyjnej</p> <p>Na terenie Pogorii II</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. przebudowę ścieżki pieszej przebiegającej od ul. Zakładowej do brzegu zbiornika wodnego Pogoria II wraz z dwoma utwardzonymi placami, sytuowanymi po obu końcach ścieżki, 2. budowę wyniesionego przejścia dla pieszych i przejazdu rowerowego przez ul. Zakładową, 3. budowę pomostu służącego obserwacji przyrody, prowadzącego od brzegu w głąb zbiornika Pogoria II o długości nieprzekraczającej 25 m, którego wysokość liczona od korony pomostu do dna zbiornika nie przekracza 2,5m, 4. budowę obiektów małej architektury. <p>WKM: Ponadto: opracowano dokumentację projektową i uzyskano pozwolenie na budowę dla zadania: ZSZ Szttygarka – remont elewacji II pawilonu. Obecnie trwają starania nad pozyskaniem środków finansowych na wykonanie ww remontu.</p>
	<p>Prowadzenie okresowych kontroli stanu zachowania obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków: stanowiących własność miasta, w celu wytypowania najbardziej zagrożonych, wymagających niezbędnych remontów, na tej podstawie opracowanie planu remontów.</p>	<p>WKM MZBM</p>	<p>Ilość odbytych kontroli, ilość obiektów wymagających remonty/ konserwacje</p>	<p>WKM- Bieżąca kontrola obiektów z GEZ będących własnością gminy (m. in. placówki oświatowe) wg potrzeb zgłaszanych przez zarządców obiektów tj. dyrektorów placówek oświatowych – w wyniku kontroli stwierdzono konieczność wykonania remontu elewacji II pawilonu ZSZ Szttygarka.</p> <p>MZBM – administrowanie 16 obiektami wpisanymi do GEZ; dokonano 28 kontroli przeglądów kominiarskich i 32 przeglądy stanu technicznego budynków. Wytypowano do remontów 14 budynków mieszkalnych.</p>
	<p>Działania związane z poprawą stanu zachowania zabytkowych obiektów przyrody:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prace pielęgnacyjne starodrzewu na terenie zespołu przyrodniczo - krajobrazowego „Wzgórze Gołonoskie” (stara część cmentarza parafialnego oraz skarpa). - Prace pielęgnacyjne starodrzewu na terenie Parku Zielona. - Sporządzenie Raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dąbrowa Górnicza na lata 2013 - 2017 za dwa ostatnie lata obowiązywania oraz opracowanie nowego Programu Ochrony Środowiska na lata 2018 - 2021. 	<p>WER</p>	<p>Ilość wykonanych prac, ilość wydanych środków, ilość zaplanowanych zadań</p>	<ul style="list-style-type: none"> — W 2017 r. wykonano prace pielęgnacyjne i techniczne starodrzewu na terenie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Wzgórze Gołonoskie”, rosnących w obrębie sanktuarium pw. Św. Antoniego; — Sporządzono raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska — Opracowano nowy program ochrony Środowiska. Obecnie trwają konsultacje społeczne ww Programu.

	Zapoznanie właścicieli i dysponentów obiektów zabytkowych z możliwościami korzystania z programowych funduszy Wspólnoty Europejskiej. Dysponowanie aktualnymi informacjami o możliwościach starania się o środki pozabudżetowe na dofinansowanie prac konserwatorskich przy obiektach zabytkowych.	BFU WUA	Ilość zainteresowanych dofinansowaniem, ilość spotkań z właścicielami obiektów zabytkowych, ilość przekazanych informacji dotyczących dotacji	Ilość zainteresowanych dofinansowaniem: 2 osoby ilość spotkań z właścicielami obiektów zabytkowych: nie organizowano spotkań ilość przekazanych informacji dotyczących dotacji: 2
	Doradztwo w przygotowywaniu wniosków o dofinansowanie dla przedsięwzięć gminnych.	WUA BFU WIM	Ilość chętnych osób do złożenia wniosków, ilość złożonych wniosków	W danym okresie nie składano wniosków
	Dofinansowanie prac rewaloryzacyjnych przy obiektach niebędących własnością miasta zgodnie z uchwałą dotyczącą dotacji na prace remontowo - konserwatorskie przy zabytkach ruchomych i nieruchomych.	WIM	Wartość dofinansowań	Wartość dofinansowań wyniosła łącznie: 707.000,00 zł W tym: - 250.000,00zł – dla Parafii Rzymsko-Katolickiej pw. NMP Anielskiej w Dąbrowie Górniczej na konserwację elewacji ceglanej i kamiennego detalu architektonicznego wieży bocznej, południowej wraz ze ścianą łączącą z wieżą główną – Etap II (Uchwała z dnia 22.06.2016r.) - 450.000,00 zł – dla Parafii Rzymsko-Katolickiej pw. NMP Anielskiej w Dąbrowie Górniczej na stabilizację konstrukcyjnej warstwy licowej i nośnej wraz z odtworzeniem uszkodzonego wystroju wieży głównej Bazyliki NMP Anielskiej (Uchwała z dnia 24.05.2017r.) - 7.000,00 zł – dla Parafii pw. NMP Wspomożycielki Wiernych na opracowanie projektu budowlanego i programu prac konserwatorskich dla Kaplicy pw. Najświętszej Marii Panny Wspomożycielki w Trzebieśławicach (Uchwała z dnia 06.09.2017r.)
	Wspieranie działań związanych z zabezpieczeniem obiektów zabytkowych przed pożarem, zniszczeniem i kradzieżą (montaż instalacji przeciwpożarowej i alarmowej, zabezpieczeń przeciw włamaniom, znakowanie i ewidencjonowanie zabytków ruchomych itp.).	WIM WKM MZBM	Ilość działań, ilość obiektów, gdzie niezbędne jest zabezpieczenie, ilość wandalizmów	MZBM: w ramach administrowania 2 obiektów (budynki nieczynnych szkół) wykonano 84 kontrole przez pracownika administracji (tygodniowe) w zakresie zabezpieczeń przed pożarem, kradzieżą i zniszczeniem.
	Stały monitoring oraz aplikowanie o środki z programów wspierających rewitalizację obiektów zabytkowych oraz ochronę dziedzictwa kulturowego dla przedsięwzięć gminnych.	WIM BFU WUA	Ilość pozyskanych środków	W danym okresie nie pozyskiwano środków
Podejmowanie działań umożliwiających	Podnoszenie poziomu wykształcenia pracowników Urzędu Miasta zatrudnionych w sferze ochrony dziedzictwa kulturowego, poprzez przeprowadzanie odpowiednich szkoleń.	WKM MZBM WUA	Ilość przeprowadzonych szkoleń	3 szkolenia - WUA

tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.	Opracowywanie ofert prac sezonowych dla bezrobotnych mieszkańców miasta przy bieżących pracach pielęgnacyjnych i porządkowych prowadzonych na terenie strefy ochrony zabytkowych układów zieleni.	WKM MZBM	Ilość sporządzonych ofert, ilość zatrudnionych osób, ilość przeprowadzonych prac	0 – WKM nie prowadzi prac na obszarach zabytkowych układów zieleni
	Współpraca z urzędem pracy w zakresie prowadzenia bieżących prac pielęgnacyjnych, porządkowych i zabezpieczających na terenach objętych ochroną.	WKM MZBM	Ilość przeprowadzonych prac porządkowych, ilość osób zatrudnionych	0 – WKM nie prowadzi prac na obszarach zabytkowych układów zieleni
	Prowadzenie prac porządkowych j.w. w formie wolontariatu.	WOP	Ilość sporządzonych ofert, ilość zatrudnionych osób, ilość przeprowadzonych prac	Towarzystwo Przyjaciół Dąbrowy Górniczej przeprowadziło kwesty na rzecz renowacji zabytków cmentarzy w latach 2016 i 2017. W każdej kweście uczestniczyło 32 wolontariuszy z TPDG oraz w kweście 2017 – 20 wolontariuszy z ZHP Dąbrowa Górnicza. W latach tych poddali renowacji nagrobki: hm. Eugeniusza Puza (cmentarz przy ulicy 11 Listopada), Juliana Polcera, Kornela Kozłowskiego oraz Jana Lichockiego (cmentarz przy ulicy Starocmentarnej). Ponadto prowadzą coroczne sprzątanie kwatery rodzinnej Piwowarów na cmentarzu przy ulicy Starocmentarnej. W sprzątaniu biorą udział 3 osoby.

Tabela nr 8. Kierunki i zadania w ramach Priorytetu nr II.

PRIORYTET II: Promocja dziedzictwa kulturowego i edukacja służąca budowaniu tożsamości kulturowej mieszkańców miasta Dąbrowa Górnicza.				
KIERUNKI DZIAŁAŃ	ZADANIA	PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	SPOSÓB WERYFIKACJI	
Popularyzowanie wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym miasta.	Zapoznanie mieszkańców z zagadnieniami dotyczącymi gminnej ewidencji zabytków oraz przybliżenie skutków prawnych z tym związanych.	WUA	Ilość ogłoszonych informacji, ilość osób odwiedzających stronę internetową	W opracowaniu
	Stworzenie „vademecum” poświęconego zabytkom dla właścicieli obiektów zabytkowych dotyczącego prac i obowiązków, gdzie zostaną określone także warunki współpracy z właścicielami.	WUA	Ilość wydanych vademecum, ilość osób zainteresowanych vademecum, ilość pobrań vademecum na stronie	W trakcie opracowania.
	Wspieranie działań i ścisła współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi w sferze ochrony	WUA BOP	Ilość podjętych działań	Towarzystwo Przyjaciół Dąbrowy Górniczej zorganizowało renowację i kwesty na rzecz renowacji zabytkowych

zabytków. Wydawanie i wspieranie publikacji, folderów promocyjnych, przewodników poświęconych problematyce dziedzictwa kulturowego miasta.	WP	Ilość wydanych publikacji, ilość osób zainteresowanych publikacjami	cmentarzy oraz sprzątanie kwatery rodzinnej Piwowarów . WP wydał: Miniprzewodnik – 40 000 egz. Minimonografia miasta – 5 000 egz. Razem – 45 000 egz. Ilość zainteresowanych – 45 000 osób Muzeum „Sztęgarka” wydało 3 tomy monografii Dąbrowy Górniczej, publikację omawiającą dzieje Okradzionowa, publikację omawiającą dzieje Strzemieszyc Wielkich oraz folder poświęcony Adamowi Piwowarowi – pierwszemu prezydentowi Dąbrowy Górniczej PKZ wydał: publikację „Tak Pałac!” 1000 egzemplarzy, rok wydania 2018, współwydawcy PKZ i Regionalny Instytut Kultury. Odebyły się 2 spotkania autorskie w ramach promocji publikacji.		
Wspieranie edukacji młodzieży szkolnej poprzez organizowanie dla niej: konkursów szkolnych popularyzujących historię miasta oraz jego zabytki, wystaw, wycieczek itp. Przewidziane są następujące zadania: 1. Realizacja edukacji regionalnej w placówkach przedszkolnych oraz szkołach na wszystkich etapach edukacyjnych i różnych przedmiotach - zgodnie z zapisami podstawy programowej, dodatkowo w niektórych placówkach wg programów własnych nauczycieli. 2. Realizacja edukacji regionalnej w placówkach przedszkolnych oraz szkołach na wszystkich etapach edukacyjnych w ramach kół, zespołów, chórów i innych zajęć dodatkowych rozwijających zainteresowania, np. „Dąbrowsko - Zagłębiowska wędrówka przez pokolenia”. 3. Realizacja gimnazjalnych projektów edukacyjnych o tematyce regionalnej, np. „Szlak zabytków techniki”, „Z Cejrowskim po Dąbrowie Górniczej”. 4. Prowadzenie konkursów o charakterze regionalnym (dziedzictwo kulturowe regionu) w placówkach przedszkolnych i szkołach na wszystkich etapach edukacyjnych. 5. Prowadzenie lekcji muzealnych dotyczących m. in. przeszłości geologicznej Zagłębia Dąbrowskiego, walorów turystyczno - przyrodniczych miasta, górnictwa, etnografii lokalnej itp. 6. Prowadzenie cyklu zajęć dla młodzieży nt. historii miasta „Dąbrowa w 100 odsłonach”. Warsztaty dla nauczycieli „Czy	WO we współ-pracy z innymi placówkami oświaty	Ilość opracowanych konkursów, wystaw, ilość osób biorących udział, ilość wydanych środków	2016r. (od 22.06)	2017r.	2018r. (do 30.04)
			Ad. 1: Liczba dzieci 9011	Liczba dzieci 10590	Liczba dzieci 9839
			Ad. 2: Liczba kół: 133 Liczba dzieci: 2115	Liczba kół: 140 Liczba dzieci: 2361	Liczba kół: 128 Liczba dzieci: 1907
			Ad. 3: Liczba projektów: 16 Liczba dzieci: 441	Liczba projektów: 15 Liczba dzieci: 296	Liczba projektów: 5 Liczba dzieci: 252
			Ad. 4 Liczba konkursów 65 Liczba dzieci 7407	Liczba konkursów 62 Liczba dzieci 1800	Liczba konkursów 48 Liczba dzieci 1663
			Ad. 5 Liczba lekcji: 80 Liczba dzieci: 1558	Liczba lekcji: 109 Liczba dzieci: 1957	Liczba lekcji: 66 Liczba dzieci: 1247
			Ad. 6 Liczba zajęć: 25	Liczba zajęć: 19	Liczba zajęć: 14

	wiesz, że Dąbrowa Górnicza jest ciekawa...”, połączone z opracowaniem scenariuszy zajęć dla uczniów.			Liczba dzieci: 653 Liczba warsztatów: 9 Liczba nauczycieli: 165	Liczba dzieci: 614 Liczba warsztatów: 1 Liczba nauczycieli: 5	Liczba dzieci: 325 Liczba warsztatów: 1 Liczba nauczycieli: 3
	7. Badania diagnostyczne w placówkach oświatowych mające na celu ocenę stanu realizacji edukacji regionalnej.			Ad. 7: Liczba badań: 9 Liczba dzieci: 646 1 badanie diagnostyczne – udział nauczycieli wszystkich szkół i placówek	Liczba badań: 8 Liczba dzieci: 408	Liczba badań: 7 Liczba dzieci: 282
	8. Rajdy miejskie i wyjścia w ramach ścieżek edukacyjnych.			Ad. 8: Liczba rajdów: 56 Liczba dzieci: 2315	Liczba rajdów: 59 Liczba dzieci: 1844	Liczba rajdów: 28 Liczba dzieci: 858
	9. Gry miejskie.			Ad. 9: Liczba gier: 20 Liczba dzieci: 623	Liczba gier: 25 Liczba dzieci: 670	Liczba gier: 13 Liczba dzieci: 467
	10. Festyny rodzinne pod hasłem „Mali i duzi Dąbrowiaczy w wiedzę o mieście bogaci”.			Ad. 10: Liczba festynów: 18 Liczba uczestników: 4194	Liczba festynów: 21 Liczba uczestników: 4161	Liczba festynów: 9 Liczba uczestników: 790
	11. Cykliczne imprezy środowiskowe pod hasłem „Pamiętajmy o terenach zielonych”.			Ad. 11: Liczba imprez: 33 Liczba uczestników: 2774	Liczba imprez: 36 Liczba uczestników: 3178	Liczba imprez: 25 Liczba uczestników: 2637
	12. Prezentacja twórczości własnej dzieci i młodzieży - „Moje miasto w słowach i obrazach”.			Ad. 12: Liczba wystaw: 50 Liczba dzieci: 2360	Liczba wystaw: 79 Liczba dzieci: 2850	Liczba wystaw: 50 Liczba dzieci: 1617
	13. Spotkania młodzieży z pensjonariuszami z Domu Opieki Społecznej z cyklu „Opowiem Ci o...”.			Ad. 13: Liczba spotkań: 20 Liczba dzieci: 344	Liczba spotkań: 16 Liczba dzieci: 252	Liczba spotkań: 8 Liczba dzieci: 161
	14. Roczny projekt doradców metodycznych „100 inicjatyw na 100-lecie”.			Ad.14: Liczba konkursów: 36	Liczba konkursów: 0	Liczba konkursów: 0

				Liczba wystaw: 23 Liczba dzieci: 1345	Liczba wystaw: 0 Liczba dzieci: 0	Liczba wystaw: 0 Liczba dzieci: 0
	15. Przegląd małych form teatralnych - legendy z Dąbrowy Górniczej i okolicy.			Ad.15: Liczba przeglądów: 15 Liczba dzieci: 421	Liczba przeglądów: 13 Liczba dzieci: 329	Liczba przeglądów: 4 Liczba dzieci: 209
	16. Warsztaty dla uczniów i nauczycieli pn. „Spotkania z kuchnią zagłębiowską”. Spotkania prelekcyjne pod hasłem „Oni tworzyli historię naszego miasta, regionu, kraju... Wielcy Dąbrowianie”.			Ad.16: Liczba warsztatów: 17 Liczba uczestników: 362	Liczba warsztatów: 17 Liczba uczestników: 354	Liczba warsztatów: 14 Liczba uczestników: 170
	17. Organizacja Międzynarodowego Konkurs Muzyczny im. Michała Spisaka.			Ad.17: Liczba uczestników: 110 Ilość wydatkowanych środków: 504.707,00 zł	Liczba uczestników: 144 Ilość wydatkowanych środków: 584.386,00 zł	Konkurs odbędzie się jesienią 2018r.
				Zadania od 1 do 16 realizowane były ze środków budżetowych w ramach zadań statutowych przedszkoli, szkół i placówek.		
				PKZ zrealizował: - Cykl warsztatów dla przedszkoli i szkół poświęconych architekturze Pałacu Kultury Zagłębia „Inspirowani Pałacem” - Zwiedzanie Pałacu Kultury Zagłębia dla grup zorganizowanych - Konkurs i wystawa pokonkursowa wystawy „Kapliczki i krzyże przydrożne Dąbrowy Górniczej” - Nocne Pałacowanie – cykliczna impreza, odbywająca się dwa razy w roku. Jej głównym założeniem jest zwiedzanie Pałacu Kultury Zagłębia w całkowitych ciemnościach oświetlając sobie drogę jedynie latarkami czołowymi. Do tej pory w dwóch edycjach wzięło udział 128 osób (dorośli i dzieci). Uczestnicy zwiedzając pałac mają okazję poznać jego historię, ciekawostki architektoniczne oraz ofertę PKZ. - 3 gry miejskie, których jednym z punktów kontrolnych był PKZ		
	Nagłaśnianie, promowanie i informowanie lokalnej społeczności, o ważnych odkryciach konserwatorskich i archeologicznych, w celu	BP	Ilość zdarzeń, ilość ogłoszonych informacji,	-		

	budowania tożsamości historycznej oraz kreowania właściwych zachowań wobec dziedzictwa kulturowego.		ilość osób zainteresowanych	
--	---	--	-----------------------------	--

Podsumowanie:

Z powyższego zestawienia wynika, iż dokonano wielu działań w ramach szeroko pojętej ochrony dziedzictwa kulturowego miasta Dąbrowa Górnicza. Większość zadań realizują poszczególne Wydziały Urzędu Miejskiego w ramach zadań własnych. Przeznaczono znaczne środki finansowe na prace konserwatorskie dla najważniejszych zabytków miasta, podjęto duże inwestycje jak : „Fabryka pełna życia”, „Nowe życie Sztygarki”, „Zagłębiowski Park Linearny”, które znacznie podniosą jakość życia mieszkańców.

Dużą rolę pełnią instytucje kultury – organizują liczne imprezy popularyzujące wiedzę o regionie, jego historii, walorach i przemysłowym charakterze, a także popularyzują wiedzę o regionie poprzez opracowanie publikacji – przewodniki, monografie itp.

Ważną rolę pełnią placówki oświatowe realizując edukację regionalną wśród najmłodszych, zaszczepiając świadomość lokalnej kultury i tożsamość regionalną.

W kolejnych latach realizacji Programu planuje się kontynuację powyższych działań, a ponadto, planuje się poszerzać wiedzę wśród mieszkańców miasta na temat zabytków, ich wartości dla środowiska kulturowego. Planuje się stworzyć vademecum dla właścicieli obiektów zabytkowych, które będzie określać prawa i obowiązki właściciela obiektu zabytkowego, oraz skutki prawne wpisu obiektu do gminnej ewidencji zabytków oraz do rejestru zabytków, ze względu na zainteresowanie tematem.

Spory problemem stanowi brak środków finansowych na remonty obiektów zabytkowych wśród właścicieli – osób prywatnych, dlatego planuje się stworzyć bazę wiedzy o źródłach dofinansowania robót budowlanych przy obiektach zabytkowych, która będzie dostępna na stronie internetowej Urzędu Miejskiego.

W kolejnym etapie planuje się weryfikację założeń programowych i ich realizacji w celu stworzenia nowego programu opieki nad zabytkami dla miasta Dąbrowa Górnicza na kolejne lata.